

GHF- Gästrikeidrottens Historiska Förening

Nr 1 april 2009 - Sekreterare Bo Nordlund, Strömsborgsvägen 8, 802 66 Gävle

— Redaktör och ansvarig utgivare: Kaj Annebrant, Sandviken —
018-51 38 18 E-post: kaj.annebrant@telia.com

Landslagets fotbollsskola

Idrottsföreningarnas barn- och ungdomsverksamhet är en bra grund till en positiv syn på det idrotten står för och som både de som satsar på att bli bäst på något eller nöjer sig med att ta del i kortare eller längre tid alltid bär med sig.

Redaktörens ord

Gästrikheidrottens Historiska Förening har ett år kvar till det tjugonde årsmötet. Vi bildades i maj 1990, och jag är den ende i styrelsen som var med då. Gästriklands Idrottsförbund fanns bakom idén att få en idrottshistorisk förening i distriktet, och när jag ser tillbaka på vad GHF uträttat – är jag både stolt och nöjd.

Vi har under alla år haft en bra styrelse med från början Helge Rask, vår hedersordförande, i rollen att skapa något som många vill ta del av. Vi ville ha med hela Gästrikland i GHF och i styrelsen har vi alltid haft duktigt, engagerat folk från Sandviken, Ockelbo, Hofors och Gävle.

Anders Eriksson, Gävle, Kaj Annebrant, Sandviken, Nils Frölander, Gävle, har varit och Nils är och har lovat fortsätta som ordförande ett år till. Inga-Lisa Eriksson, Hofors, har även varit med på de flesta styrelsemötena och har vi alltid kunnat lita på precis som vår sekreterare Bo Nordlund, Gävle, och vår ständige arkivarie Lennart "Klangen, Andersson, Sandviken.

Övriga i styrelserna genom åren har också gjort mycket för GHF.

Jag har själv många fina GHF-idrottsminnen sedan 1990. Ett av de första är Sandvikens AIK 90 år 1991 med ett idrottskafé i Sandvikens Folkets hus. Även en utställning där med 5.000 besök.

Sigge Kihlström, Gunnar Zackrisson, Roland Carlberg, Bertil Bysell, Egon Sundberg, Pekka Pettersson intervjuades av Lill-Erik Persson, tidigare Snoddas dragspelare.

Musikern Roland och Lill-Erik svarade dessutom för paus-underhållning.

Sandvikens IF firade 75-årsjubileum 1993 och än en gång fylldes Ljushallen i Folkets hus av en stor publik som bjöds på ett SIF i två halvlek, 1930- och 1950-talet. Ivar Eriksson, Egon Sundberg, "Rättarn" Karlsson, Gunnar Jansson berättade om 1930-talet, Arne Hodin, Tjofsen Olsson och Lennart Andersson om goda åren på 1950- och 1960-talen.

All Time High

GHF har även stått för SAIK:s 100-årsfirande 2001 och SIF:s 80- och 90-årsprogram.

Gunnar Andersson, 93 år, och Egon Sundberg, 97 år, är vitala och var med i april i fjol, då det sattes "All Time High" på vårt Fotbollskafé för VM 50 år och SIF 80 år. Drygt 200 personer i Ljushallen innebar att inte en ledig stol fanns i biblioteket.

Det imponerade på bibliotekschefen Åsa Wirén-Jonsson och hennes medarbetare.

Storvik IFs 100 år 2001, Gävle Godis 100 år 2006, Gefle IF 125 år 2008 är några milstolpar. Riksidrottsförbundet 100 år 2003 och Gästriklands IF 100 år 2007 är andra. Men vi har även tagit del av Huges 75 år, Forsbacka IKs 90 år, Ockelbo IFs och Hedesunda IFs 100 år.

GHF har stått bakom två böcker: Gästrikheidrotten före 1950 och Gästriklands Idrottsförbund 1907-2007. Båda i

samarbete med Gästriklands Kulturhistoriska Förening. Vi har också känt ett starkt stöd från stadsarkiven i Gävle och Sandviken samt Arkiv Gävleborg.

Vi är nu delaktiga i nya Göransson Arena i Sandviken, som invigs lördag 30 maj, och där det planeras för både idrotts- och kulturhistoria som "lockbete" för besökare och som bör få flera än vi drygt 300 medlemmar i GHF att glädjas.

Gästrikland har sedan mitten på 1800-talet haft mycket idrott att bjuda på.

Gefle IF - Sveriges äldsta

Gefle IF, bildad 1882, är Sveriges äldsta flergrensförening. Robert Carrick, Erik Wiklund och Isaac Westergren i Gävle har betytt mycket för svensk idrott i olika roller. Carrick anses ligga bakom fotbollens framväxt i Norrland från omkring 1895.

Han var själv med år 1902 och vann med GIF Clarence von Rosens pokal.

Aktiva som Ricken Johansson, konståkning, Josef Ternström, Gunder Hägg, Henry Eriksson, Gösta Bergkvist, Ingvar Bengtsson, Olle Åberg, Sune "Hållsta" Karlsson, Dan Waern, alla i Gefle IF Fridrott, Walter Nyström och Nell Sjöström Ersson, Sandvikens GK, Qve Berg från Hofors höll också hög klass.

Alla har förstås del i grunden för den elitidrott vi har i Gästrikland än i dag.

Gefle IF Fotboll och Friidrott, Sandvikens AIK Bandy, damer och herrar, Brynäs IF Hockey är stora i lagsporter. Men vi får inte glömma att Godis 1957 var första lands-ortslag att vinna SM-guld i ishockey.

Och Sandvikens IF kom fyra, trea och fyra i fotbollsallsvenskan 1935-1937 och fyra 1956.

IF Skade och Sandvikens HK har spelat allsvenskt i handboll, KFUM Ockelbo i basket. Men idrottshjältar i bågskytte har också fostrats i Sandvikens Bågskjutningsklubb, elitskidåkare i Högbo GIF och Högbo AIK, Hofors Sport och Hofors AIF, Storviks IF, Jäderfors SK, Järbo IF, Jädraås AIK, Årsunda IF och Hedesunda IF, orienterare i Gävle OK och Ockelbo IF, OK Hammaren och många tyngdlyftare i Gävle, Sandviken, boxare i BK Falken, simmare i HAIF, Harnäs-Skutskär, Gävle SS och Sandvikens SHK.

Ett gemensamt drag i Gästriklands fyra kommuner är att ge barn och ungdom en chans att få prova på idrott i olika former och lära sig "rent spel" och vinna och förlora. Ideella ledare står upp för samhället och är en resurs som är guld värd.

I medlemsbladet finns mer att läsa om vad vi i GHF sysslar med – och vill göra med ditt stöd.

Tipsa gärna dina vänner om Gästrikheidrottens Historiska Förening – Din förening!

KAJ ANNEBRANT

Gefle IF i vita tröjor och blå byxor eller?

Någonstans i en låda eller kartong finns det en bild på mig där jag poserar i Gefle IF:s vita tröja och blå byxor. Det var i början av 60-talet då färgbilder var en ganska exklusiv nyhet, men jag vet att den var i färg.

Jag har letat efter den där bilden, det skulle vara kul att kunna visa upp den, när GIF tänker byta tillbaka till sina klassiska vita tröjor, men jag har fått ge upp.

Däremot hittade jag Geflegubbar, en bok från 1929. I den finns en vers om den gamle bankdirektören och GIF-ordföranden Fredrik Berg, och den börjar så här:

"G.I.F. är en förening som bär stolt - i bästa mening - sin bekanta ljusblå färg."

Nu känns det som om det ljusblå är på väg bort, och i stället kommer byxorna att bli marinblå. Själv föreslog jag förra våren att GIF skulle spela i helblått, det hade varit snyggt. Men om man nu i stället väljer vita tröjor så skulle byxorna naturligtvis också ha varit vita, då skulle det ha varit lätt att blanda in ljusblå inslag så att supportrarna slipper skriva nya sånger.

Helvitt, som Real Madrid. Helvitt, som Gefle IF faktiskt spelade i för ungefär 100 år sedan om de gamla lagbilderna från den tiden talar sanning.

Så synd att GIF inte vågade ta det steget.

ULF KRISTRÖM

"I en gladare tröjefärg vinner vi lättare"

Det är en bakgrund till att Sandvikens IF sedan mitten av 1930-talet spelar i Arsenal-färger.

När Bertil "Dansködaren" Ericsson började spela för SIF så var det i vita tröjor. Det tyckte han inte om utan ordnade en mannekånguppvisning till säsongavslutningen 1935-1936.

Bertil hade Londonlaget Arsenal som förebild och tog hjälp av bruksdisponent Karl Fredrik Göransson som smakråd för att lättare kunna vinna allsvenska matcher än i en färglös dress.

Och...

När SIF för första gången spelade i nya klubbdräkten vita byxor och skjorta med röd pullover och rödvida strumpor mot Halmstad hemma på Norra IP blev det förstas vinst med 4-1.

Ett problem blev att i tvätten blev den ursprungligt röda färgen - rosa.

Men SIF kom fyra, trea och fyra i Allsvenskan 1935-1937.

KAJ ANNEBRANT

Vår styrelse 2008 - 2009

Ordförande Nils Frölander, Gävle, vice ordförande Lennart Jansson, Storvik, sekreterare Bo Nordlund, Gävle, kassör Curt Larsson, Gävle.

Övriga ledamöter är Karl-Otto Aspgren, Norrsundet, Lars Blomgren, Sandviken, och Inga-Lisa Eriksson, Hofors.

Adjungerade ledamöter: Ulf Brodin, Bo Brügge, Håkan Westergren, alla Gävle, och Kaj Annebrant, Sandviken.

Arkivarie: Lennart "Klangen" Andersson, Sandviken

Revisorer: Mats Lindberg och Hans Lundgren. Suppleant: Lars-Vidar Ström.

Hedersordförande Helge Rask, Valbo (ordförande 1990-2004)

Vårt 19:e årsmöte

Tisdag 5 maj 2009 klockan 18.00

Sandvikens AIK:s klubbрум Plangatan 4 Sandviken

Årsmöteshandlingar finns i
medlemsblad nr 1 april 2009

En kväll kring orientering

Med unik färgfilm från Hofors AIF:s Vårorientering
1956 som Lars-Vidar Ström, Valbo,
skapat med hjälp av
Inga Lisa och Gustav Eriksson i Hofors

Samtal kring orientering då och nu

Gästrikedrottens Historiska Förenings diplom
delas ut till orienterarna
Bo Larsson och Elis Åberg,
Bernt Wählin, Österfärnebo IF samt
Tommy Antman, Boxningsklubben Falken, Gävle

De intervjuas om sin idrott.
Vi bjuder på fika! Välkomna!

Innehåll

- 1 Satsning på ungdom viktig
- 2 GHF "fyller" 20 år 2010
- 3 Gefle IF:s nya, vita tröjor
- 4 Vi visar våra stora
- 5 Gästriklands Cykelförbund 50 år
- 6 Idrottshistoria i Göransson Arena
- 7 En Stor Grabb har lämnat oss
- 8 Gästrikedrotten för 50 år sedan
- 9 Ny ordförande i riksförbundet
- 10-11 Ingo som världsmästare i Gävle
- 12 Ovanliga synvinklar på OS
- 13 En "gästrike" har fått Guldbollen
- 14 Leif Lindquist och Inga Hagsröm
- 15 Senaste verksamhetsåret
- 16 Vi vill bli flera i GHF

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Vi visar upp våra stora

Vi har ansvar för Walter Nyströms pris-samling i Sandvikens Folkets hus foajé, skyltfönster i Jernvallens idrottshall och i publikgången bakom bandyläktaren mot ishallen till. Där finns i dag texter och bilder om fotbolls-VM 1958, Sandvikens AIK Bandy och mycket annat.

Arena Jernvallen, En av Sveriges 100 bästa idrottsplatser enligt Riksidrottsförbundet 2003. Ett av två GHF-skyltfönster i Jernvallens idrottshall (invigd 1937). Tyngdlyftaren Arne Norrbacks prisskåp kan också ses i foajén intill.

Läs och begrund

När detta inlägg skrivs är det bara några dagar kvar av alla dess TV-sändningar från EM-handboll och VM i diverse vinteridrotter. Och där sitter man som den idrotts-älskare man är och tittar och tittar och imponeras av den enorma utveckling idrotten genomgått, inte minst på material-, anläggnings- och arrangemangssidan, sedan man höll på själv, för så där 50 år sedan.

Och detta medan ens egna muskler och egen hjärna alltmer förtvinar.

Till det succesiva nedbrytandet kan ju läggas grämsen över svenska misslyckanden och inte minst de årliga mer hemmabetonade ångestkänslorna över hur Brynäs och SAIK skall klara sig över de förhatliga "strecken".

Det var annorlunda förr

Men gott folk, trösten finns närmare än ni tror. Då tar man fram den del ur skriftserien "SANDVIKEN och BOLLEN", som handlar om IK Stjärnan, fotboll 1901–1907. Ja, ni vet IK Stjärnan, som måste byta namn för att få inträde i Riksidrottsförbundet 1907.

Klubbnamnet Stjärnan var redan upptaget. Det nya blev Sandvikens Allmänna Idrottsklubb, SAIK.

Här får ni ett utdrag ur ett styrelse-protokoll från 1903.

Läs och begrund

"Gottfried Sundberg inkom med ett yrkande att klubben skulle inköpa 22 stycken benskyddare. Arvid Wiksell, som tyckte att detta skulle bli för stort grepp i kassamannen Edvard Erikssons plåtlåda, yrkade på inköp av 11 stycken. Ty, som han yttrade:

"Det kan vara nog med att hafva benskyddare på högra benet.

Flertalet af medlemmarna tycktes dock vara benägna att instämma i Gottfried Sundbergs yrkande, och det på grund av att Gefle Idrottsförenings fotbollslag, framhållit nyttan af att kunna sparka med venster såväl som med höger fot.

Det började med högerfot-spel

Undertecknad – John Larsson – framhöll att Stjärnans fotbollslag sedan dess begynnelse endast sparkar med höger fot, hvarför det kunde vara på tiden att medlemmarna i detsamma blefve vensterfotade, och således använde benskyddare på venster fot, för att med tiden blifva specialister på båda fötterna, och instämde i Arvid Wiksells yrkande."

Det blev ett benskydd på vardera benet.

Har ni begrundat? Jag tror att jag skulle ha trivts väldigt bra i Stjärnan. Det känns, som att man skulle kunna ställa sig frågan "Vart är vi på väg?"

NILS FRÖLANDER

Grattis Ove!

"Terriern" Ove Berg från Alfta är pensionär efter 42 år inom Hofors kommun. Han fick jobb först hos SKF, som det hette då, men sedan på nyinvigda Hoforshallen 1966. Där blev hans anställning ett kall. Och inte minst de gamla löparbanorna på Ståringen var alltid välskötta.

De var ögonstenen för löpartalangen som värvats till Hofors AIF 1965.

Han blev svensk mästare på 800 meter 1968 och 1969 och vann Finnkampen 1967 och 1968. Ove var också med på 1500 meter i Mexiko-OS 1968 men nådde inte fram till finalen.

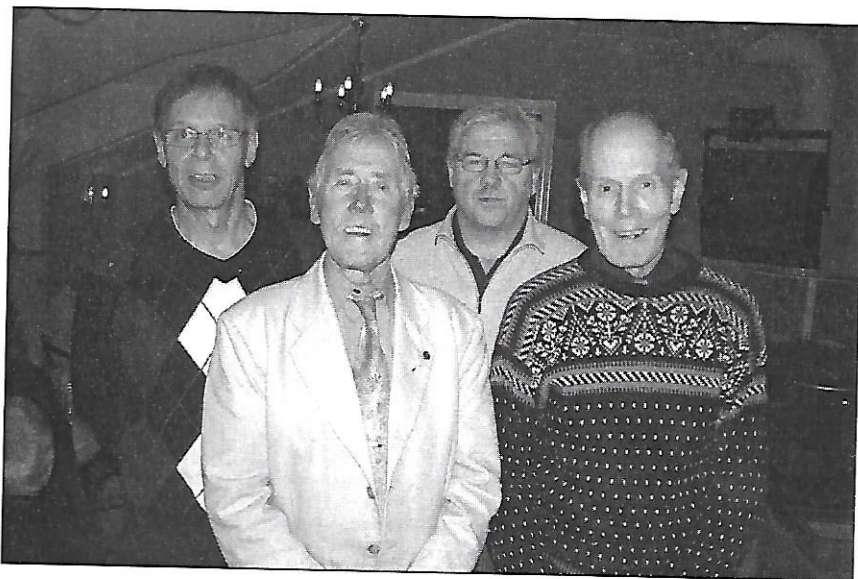
Han började med långlöpning några år efter att han slutat elitsatsa. I Stockholm Marathon har han ett personbästa på 2.30 från 1983. Sju år senare höll han 2.45-tempo på maraton och är i god form än.

KAJ ANNEBRANT

Verksamheten i bilder

FOTO: KAJ ANNEBRANT

Gästriklands Cykelförbund 50 år

Håkan Wirén, Gävle CA, Leif Nyström Gammelstilla, Kjell Moberg, GCA, och Nils-Erik Lindén, Hofors CK, uppmärksammades för sina stora insatser för cykelsporten, då GCF i december firade de 50 åren som distriktsförbund.

Gästriklands Cykelförbund har firat 50-årsjubileum som distriktsförbund och då uppvaktades bland annat mångåriga ordföranden Leif Nyström med en minnestallrik av Sandvikens CK – som fyllt 70 år men sparar firandet i fem år.

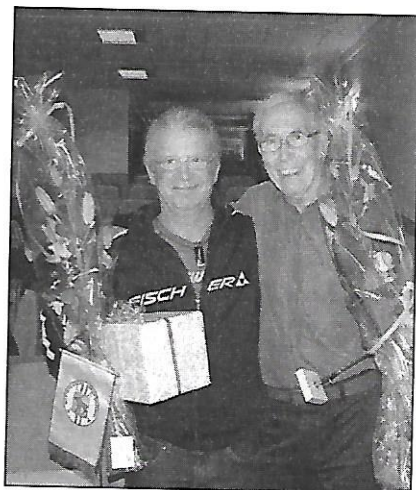
Bo Broman, ordförande i SISU Idrottsutbildarna/Gästriklands Idrottsförbund, var på plats med en plakett från distriktsförbundet och Svenska Cykelförbundet. Lennart Wallin, Hofors, ännu aktiv, berättade cykelminnen.

Kaj Annebrant var även inbjuden att tala om hur tävlingscykel har bedrivits i Gästrikland från början av 1900-talet i Storvik och sedan ut över distriktet. Men redan 1893 deltog Gävleborna Robert Carrick och Erik Wiklund i andra årets Mälaren Runt.

Torsåkersbon Holmfrid Eriksson, senare Holmfrid Storvik, kom tolvå i VM 1927, Sandvikens Olle Wickholm sexå 1947. Bröderna Alex och Gunnar Lindgren kom från Hamrångefjärden – men hade sina stora cykelframgångar i andra klubbar, bland annat för Sandvikens CK. I 1990-talets mitt blev mountainbike en konkurrent till landsvägscykelingen, men trenden har vänt.

Anders Wickholm och Magnus Palmberg, båda i SCK, gjorde nya sporten känd.

Gästriklands Skidförbund 50 år

Per Eskelund, Jäderfors, avtackades vid Gästriklands Skidförbunds årsmöte efter många bra intensiva år som ordförande i längdåkningkommittén med blommor och gåvor. Journalisten Kaj Annebrant, som i Gefle Dagblad sedan 1970-talet och numera i GD och Arbetarbladet skriver om skidor fick också bland annat skidförbundets standar.

När Gästriklands Skidförbund firade sitt 50-årsjubileum 27 oktober deltog bland andra Margareta Helander, Sundsvall, Svenska Skidförbundet, och Ann-Gerd Bergdahl, SISU Idrottsutbildarna/Gästriklands Idrottsförbund i firandet och gratulerade Sören Jonasson, Sandviken, för flerårigt arbete som ordförande i ett mycket starkt distriktsförbund.

Idrotts- och kulturhistoria

I GÖRANSSON ARENA

Lars-Vidar Ström, Gästrikheidrottens Historiska Förening, Gunilla Lydén, SVIF, Maya Olsson, Kristina Lindkvist, Länsmuseet Gävleborg, och Nils Frölander, ordförande i GHF, på Stadion i Stockholm, då Maya Olsson presenterar nya Göransson Arena.

– Vill du se när Sandvikens AIK vände 0-2 i halvtid mot Slottsbron till 3-2 på Stockholms Stadion 1945 och tog klubbens första SM-guld i bandy inför 18 969 åskådare? Eller AIK i allsvenskan mot Sandvikens IF med Gösta Dunker 1934? Eller när 20 088 åskådare, eller flera på Jernvallen i oktober 1957 såg allsvensk höstfinal SIF mot IFK Norrköping (2-2)?

Det bland annat och då Ingemar Johansson blev Sveriges förste världsmästare i boxning i Madison Square Garden i New York 1959 kan ses på storbildsskärm i Göransson Arena, sedan allt är på plats efter invigningen 30-31 maj.

Göransson Arena blir ett utflyktsmål, där senaste teknik används för att visa idrotts- och brukshistoria på större och mindre skärmar. Det blir möjligt efter ett avtal med Sveriges Centralförening för Idrottens främjande och Sveriges Television med rättighet att visa – närmare 400 filmklipp från Stora ögonblick i svensk idrottshistoria sen 100 år tillbaka.

Journalisten Jens Lind och Jakob Bjurström som valt klippen. En försmak är Jens Linds Sportspegeln-avslutning varje söndag kväll.

Det inte SVT äger bidrar Gästrikheidrottens Historiska Förening med. Vi har sen 1991, då Sandvikens AIF firade 90-årsjubileum och till i fjol då Sandvikens IF firade sina 90 år i samarbete med Sandviken Television och de senaste åren i egen regi intervjuat och filmat idrottshjältar som Walter Nyström, "Dansködaren" Ericsson och Karin Larsson.

Gästrikheidrottens Historiska Förening väckte idén för vd Maya Olsson sedan hon tittat på GHF-utställningen Fotbolls-VM 50 år/SIF 90 år på Sandvikens Folkbibliotek i våras. Det ledde till studiebesök i Stockholm och hos Riksidrottsmuséet.

Vår Kaj Annebrant ingår sedan i december i en arbetsgrupp som vill förverkliga idén.

Sandvikenidrottare i ett Hall of Fame i Göransson Arena?

Karl Persson, SAIK, förste Sandvikenbo i fotbollslandslaget 1911

Gösta Dunker, förste SIF:are i ett VM i fotboll, 1934 i Italien

Einar Ask, 40-talets bandykung och fortfarande en av Sveriges mest kända

Nell Sjöström, (gift Ersson) första gästrikedam i ett OS 1952, sprint och längd

Walter Nyström, Svenska Dagbladets bragdmedalj 1952, OS-sexa på 10 000 meter

Gun-Britt Broman, (gift Svedell), gymnast i landslaget på 1950-talet

Barbro Sjödin-Eriksson, bågskytte i VM på 1950-talet bland annat

Arne Hodin, mest kände fotbollsspelaren under 1950-talet

Matti Kuosku, vinnare av Vasaloppet 1974 och 1976 samt långloppsvärldscupen

Meeri Bodelid, svensk mästarinna i Högbo GIF Skidor, första dam att vinna Vasaloppet

Lars "Knatten" Olsson, bandykung och målkung

Arne Norrback, tyngdlyftare i världsklass, med i OS 1976

Anders Björkman, världsmästare i skidororientering 1990

Charlotte Humling, simmare i landslagsklass

Mathias Danielsson, skidkung runt år 2000

Syskonen Mikael och Karin Larsson, bågskytte i OS 1996 respektive 2000

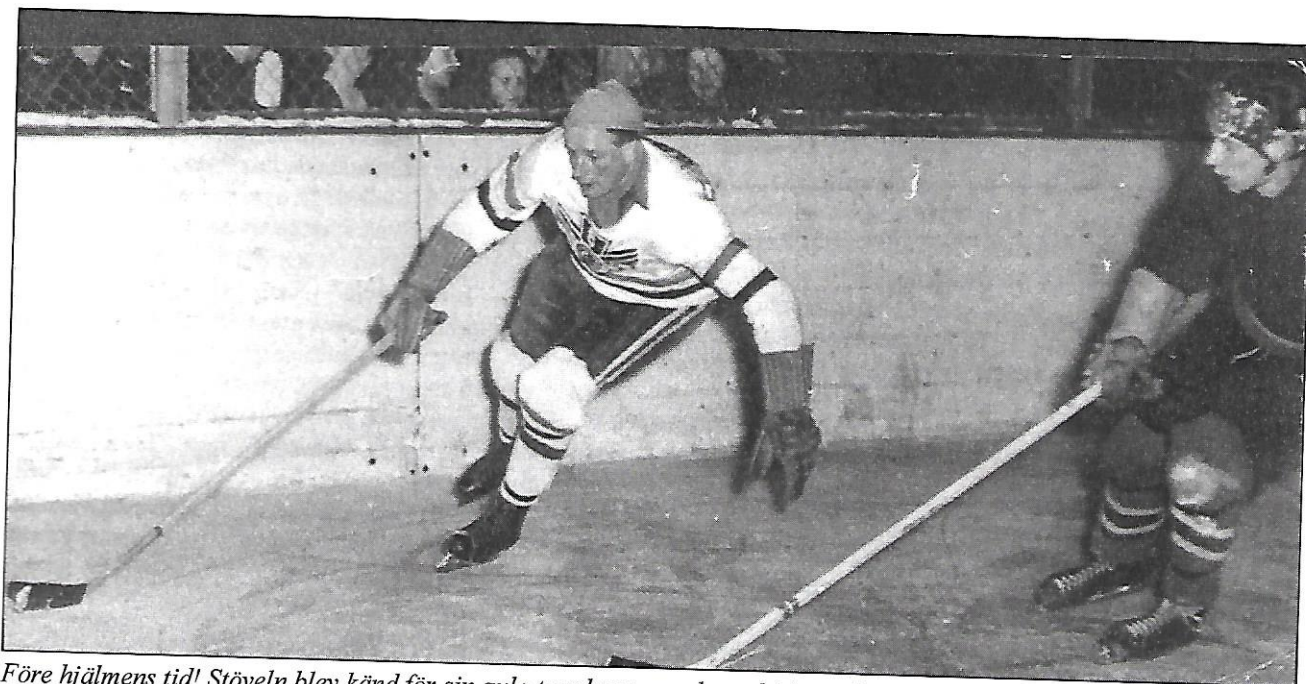
Magnus Muhrén, bandykung i början av 2000-talet

Patrik Nilsson, skyttekung i bandy-allsvenskan

Emil Jönsson, skidkung 2007 och 2008

Ännu en Stor Grabb har lämnat oss –

STÖVELN

Före hjälmens tid! Stöveln blev känd för sin gula topphuva, som han aldrig spelade utan.

Hans "Stöveln" Öberg, 82 år gammal, gick bort i början av mars efter en tids sjukdom.

– Han har varit dålig ett tag, men det var väl först sista veckan som vi började befara att slutet var nära, säger sonen Hans-Göran. Och när han fick lunginflammation orkade han inte stå emot längre.

Men det skulle alltså ta nästan 83 år innan Stöveln förlorade en viktig kamp. Han var genom hela sitt liv verkligen en riktig vinnare.

Som när Stöveln Öberg Cykel & Sport 1992 flyttade från Norra Kungsgatan mitt i city till Ingenjörsgatan ute i ingenstans. I utkanten av Hemlingby och i utkanten av Andersberg.

Många skakade på huvudet och förutspådde den anrika butikens död.

I dag har det växt upp ett helt köpcentrum där. Stöveln Öberg och sönerna Hans-Göran och Mats-Olov hade satsat rätt.

Det började i Lergropen

Och Stöveln satsade alltid rätt. Så var det i alla år ända sedan han kom till Lergropen i Hemlingby, spände ett par skriskoskenor över sina gummistövlar och fintade bort de äldre och större kompisarna.

Då var det bandy som gällde, ishockeyn hade ännu inte kommit till Gävle. Men när den gjorde det 1939 var 13-åriga Hans en av de mest intresserade, och 1942-43 dök han upp på Gävle GIK:s juniorträning och spelade fyra matcher.

Beredskapen skingrade klubbens seniorlag under krigsåren, och de lovande juniorerna fick tidigt kliva i A-lagskostymen. Det gick bra där också – 1946-47 vann de sin division II-serie och fick kvala till division I, motvarigheten till dagens elitserie.

Och Stöveln Öberg, ja, han fick sitt stora genombrott i kvalserien som GGIK vann. Gjorde till exempel alla fem målen när laget slog Leksand med 5-3.

En kung på isen

Det visade sig att unge Öberg var kung på isen även i högsta serien. Han ledde GGIK till flera finaler under 50-talet och till SM-guld 1957, samma år som han blev världsmästare i Moskva tillsammans med bland andra Sven Tumba, Garvis Määttä och lagkamraten Hasse Isaksson.

Hans ishockeykarriär varade i 22 år – han slutade 1964, talande nog då GGIK också åkte ur division I. Men i gengäld tog Brynäs sitt första SM-guld den säsongen, och det var ju bara en fortsättning på sannsagan om GGIK. Brynäs tog vara på den ishockeykultur som framförallt Stöveln Öberg hade skapat och som fortfarande i högsta grad råder i Gävle även om vi deppar lite över att det inte gått så bra mot Färjestad.

Men dagens ishockeyhjältar har inte mycket gemensamt med Stöveln Öberg. I dagens Brynässtrupp är det bara ett par killar som dragit på sig mindre än sex utvisningsminuter under säsongen, och de har bara varit med i ett fåtal matcher. Stöveln Öberg åkte ut bara tre gånger under hela sin 22 år långa karriär, och två av de utvisningarna var felaktiga.

– Han trampade på min klubba, muttrade Stöveln själv efter att en gång ha fått sitta av två minuter för tripping.

Han var bra i bandy också. Ja, i det mesta han gav sig på, men framförallt firade han triumfer med skridskor på fötterna. På den tiden var det många ishockeyspelare som även förstärkte bandyklubbarna, och Stöveln blev bland annat svensk mästare med Skutskär 1959.

En så försynt och gentlemannamässig spelare som Stöveln Öberg i sin klassiska gula toppluva skulle kanske inte passa in i dagens ishockey. Fast å andra sidan så hade han nog anpassat sin spelstil så att han hade varit bäst på plan även om han börjat sin karriär nu.

Så gör en vinnare.

ULF KRISTRÖM

Gästrikedrott i 50-årig backspegel

Lyckosam bandyvinter 1959

Skutskärs IF ordnade till slut seriesegern i division I Norra tack vare hemmaseger med 1-0 mot Edsbyn i sista matchen. Något överraskande väntade sedan Västerås SK i SM-finalen, sedan VSK passerat Örebro SK på bättre målskillnad efter sista seriematchen. Bandyförbundets kassör gnuggade händerna, eftersom finalen förväntades locka mycket publik. Under vintern hade båda finallagen uppvisat frejdig anfallsbandy med stor målpålitlighet. Redan seriematchen mellan Västerås och Örebro hade dragit nära 13 000 åskådare. Finalen 1959 satte ett än idag svårslaget publikrekord i svensk bandy. Tidningarna uppgav att Stadion var sprängfullt, exakt publiksiffra var 28 848. Ett reportage från matchen tillhör de klassiska pärlor som då och då återkommer i TV-Sporten.

Stöveln stjärna i hockey och bandy

Skutskär uppträdde elegant i vita tröjor och i nya vita kepsar. Rekordpublikens förväntan inför finalen byttes till besvikelse, då både den förväntade anfallsglada bandyn och spänningen kom av sig. Västerås kunde inte repa många maskor i Skutskärs täta "säckförsvar", vilket var den tidens taktik. Under vintern hade "Stöveln" Öberg blivit bandyubrikernas man som avbytare i Skutskär. "Stövelns" entré i elitbandyn på gamla dagar togs på många håll som ett bevis på bandyns förfall, vilket var orättvist då han förut spelat bandy och alltid visat bolltalang utöver det vanliga. Det skulle bli just han som tidigt i finalen gav Skutskär ledningen med 1-0. Sedan ökade Boive Åkerlind till 2-0 före halvtidsvilan. Västerås skärpte sitt omtalade anfallsspel i andra halvlek men kom aldrig närmare än reducering till 2-1 av Sven Erik Broberg på hörna, när fem minuter återstod.

Bosse Nilsson höll nollan igen

Massive Bosse Nilsson vaktade målet med sedvanlig bravur. Redan som 18-åring hade han femton år tidigare hållit nollan, när Skutskär 1944 vann sitt första SM mot Västerås. Firad som finalhjärte klev han in i landslagsmålet i landskampen mot Sovjet, men där upplevde han sin dystraste dag i bandymålet, vilket ledde till att han i halvtid avlöstes av Sigge Parling, IK Sirius, men vad hjälpte det. Ryssarna vann med 8-2. Sture Strand från Skutskär var en klippa i landslagets försvar på den här tiden och "Stöveln" Öberg hade imponerat så starkt i SM-finalen att han blev avbytare i anfallet mot Sovjet.

För 50 år sedan måste således Sandvikens AIK på sin sjätte plats i serien finna sig i att leva i skymundan av Skutskär, som bortabesegrade SAIK med klara 5-0. Men i Forsbacka IK gladdes man sig åt att vara tillbaka i högsta serien, dock efter ett ynka måls avgörande efter tre livsviktiga kvalmatcher mot Sandslås SK. Torvald Åkerlöf var motor i ett lag som även hade plats för ishockeyspelaren Runar Söderström.

Topp och bredd i Gästrikeshockeyn

Kampen mellan Gävle GIK och Skellefteå AIK om en plats i slutspelet blev dramatisk. På Isstadion tog Skellefteå ledningen med klara 5-1 och besvikna anhängare gick hem, men på något underligt sätt repade "Godis" mod, vände

matchen till 6-5 i andra perioden för att slutligen vinna med 8-6. I Hockeysverige blev dock GGIK sedan den stora besvikelsen i slutspelet med en överraskande hemmaförlust mot Grums i första matchen. En enda poäng blev det på sex matcher, lite överraskande mot Djurgården borta, och jumboplatz i SM-tabellen.

"Godis" hade förnyat efter att ha tappat både Valter Åhlén och Hasse Isaksson, men i VM-laget platsade talangerna "Lill-Stöveln" Öberg och Gösta Westerlund. Serieförlust i bortamatchen mot ett förnyat och förhoppningsfullt Strömsbro kändes bitter, även om man senare under vintern tog gruvlig revansch. 1959 var Strömsbro IF ordentligt på gång med nya stjärnor som "Honken" Holmqvist, "Perra" Härdin samt "Masen" Karlsson, som även kvalificerade sig för VM-laget.

Omfattningen av Gästrikeshockeyn var imponerande utbredd i distriktet. I division II var Brynäs nära serieseger tack vare profiler som "Kalkas" Mattsson och Sven Jernberg samt en lovande tonåring Håkan Wickberg. I samma serie spelade Sandvikens IF och i laget fanns "Tumba" Nyström tillsammans med både "Dala" Dahlqvist och Sören Andersson, vilka sedan skulle låta tala om sig i bandy.

Sex klubbar utgjorde en renodlad gästrikserie i division III med kamp om seriesegern mellan Huga och Hemsta IF, dit Hasse Isaksson dragit sig tillbaka som målvakt och varifrån Lars Bylund snart skulle vandra vidare till Brynäs IF. I division IV var Gästrikland delat i östra och västra grupperna, där Ockelbo IF och Gefle F vann varsin.

Värt att påminna om idag är, att för 50 år sedan ägnade sig föreningar som Järbo GIK, Hedesunda, Trödje, Norrsundets IF och IK Puck åt seriespel i hockey. Förutom allt detta seriespel i distriktet fanns dessutom en reservslagsserie med sju av de större klubbarna.

Sandvikens IF håller ställningen i allsvenskan

Tack vare gedigen förnyelse behöll SIF lite överraskande sin position i allsvenskan, även om det ibland såg mörkt ut. Många av de gamla stålmännen fanns inte längre att lita till. Men trots kritik förnyade tränaren Antonio Duran och lagledaren Fred Eklöf bland annat med det djärva draget att ställa junioren Ingemar Waker i målet. Han tackade för förtroendet med en rad stormatcher.

Fräne centern Bengt Jansson hade kommit från Skutskär och utvecklats till en av de målfarligaste i allsvenskan. Fortfarande var dock innerstrategen Arne Hodin helt avgörande för fortsatt allsvensk kvalitet i SIF.

Norrsundets IF på gång

Av sex Gästrikelag i division III var ett ungt och lovande Sandvikens AIK bäst på andra plats. Teknikern Stig Sjödin som inner och Hasse Olsson som klok halvback gav hopp om goda år för SAIK. Både Högbo AIK och Örta klarade sig kvar i trean, medan Gefle IF inte nådde det höga placering som var väntat, utan blev klart för fortsatt spel i division III först efter möte i Svenska Fotbollsförbundet om serieindelningen.

För Hofors AIF blev det respass till fyran, extra tragiskt eftersom klubben försäkrat sig om att Lasse Eriksson skulle återvända till kommande säsong. Hofors-Lasses sejour i Sandvikens IF hade nog inte blivit riktigt vad vare sig han eller klubben väntat sig.